

Normatīvo aktu normas, kas tieši attiecas uz dabas lieguma “Jaunciems” apsaimniekošanu

Dabas liegumam “Jaunciems” ir izstrādāti un apstiprināti IAIN – MK 21.02.2012. noteikumi Nr.125 “Dabas lieguma “Jaunciems” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Dabas lieguma “Jaunciems” aizsardzības un izmantošanas kārtību papildus nosaka likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un jautājumos, kas attiecas uz šo dabas liegumu, bet nav tieši atrunāti MK Nr. 125, rīcību reglamentē MK 16.03.2010. noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Darbs pie Plāna izstrādes veikts, ņemot vērā un ievērojot prasības kas izteiktas zemāk uzskaitītajos normatīvos aktos. Katra izmantotā akta konteksts un reglamentējošā nozīme dabas lieguma kontekstā apskatīta ar attiecīgo jautājumu saistītajās nodaļās:

LIKUMI

- LR 30.10.2014. likums “Zemes pārvaldības likums”;

Likuma mērķis ir veicināt ilgtspējīgu zemes pārvaldību, nodrošinot racionālu un efektīvu zemes pārraudzību, izmantošanu un aizsardzību.

- LR 13.10.2011. likums “Teritorijas attīstības plānošanas likums”;

Šā likuma mērķis ir panākt, ka teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku.

- LR 02.11.2006. likums “Vides aizsardzības likums”;

Likuma mērķis ir nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu un atjaunošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Likuma nosacījumi piemērojami arī attiecībā uz Latvijas kontinentālo šelfu un ekskluzīvo ekonomisko zonu. Šā likuma VI nodaļas nosacījumus saskaņā ar starptautiskajām tiesībām piemēro attiecībā uz bīstamu un citu kaitīgu vielu noplūdi:

- 1) Latvijas iekšējos ūdeņos;
- 2) Latvijas teritoriālajos ūdeņos;
- 3) Latvijas ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai līdzvērtīgā zonā, kas izveidota saskaņā ar starptautiskajām tiesībām;
- 4) starptautiskajā kuģošanā izmantojamos jūras šaurumos, ievērojot tranzīta režīmu, atbilstoši Apvienoto Nāciju Organizācijas 1982.gada 10.decembra Jūras tiesību konvencijas III daļas 2.nodaļai tiktāl, ciktāl attiecīgais jūras šaurums ir kādas Eiropas Savienības dalībvalsts jurisdikcijā;
- 5) atklātā jūrā;
- 6) no kuģiem, kas kuģo ar Latvijas Republikas karogu, — jebkurā vietā, kur atrodas kuģis, izņemot šā likuma 35.1 panta otrajā un trešajā daļā minētos izņēmumus.

- LR 14.09.2006. likums “Zemes ierīcības likums”;

Likuma mērķis ir sekmēt zemes īpašumu sakārtošanu, kā arī zemes resursu ilgtspējīgu izmantošanu, nosakot zemes ierīcības darbu veidus, izpildes kārtību un zemes ierīcībā iesaistīto personu tiesības un pienākumus.

- LR 12.09.2002. likums “Ūdens apsaimniekošanas likums”;

Šā likuma mērķis ir izveidot tādu virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu, kas:

- a) veicina ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu lietošanu, nodrošinot to ilgtermiņa aizsardzību un iedzīvotāju pietiekamu apgādi ar labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdeni,

- b) novērš ūdens un no ūdens tieši atkarīgo sauszemes ekosistēmu un mitrāju stāvokļa pasliktināšanos, aizsargā šīs ekosistēmas un uzlabo to stāvokli,
- c) uzlabo ūdens vides aizsardzību, pakāpeniski samazina arī prioritāro vielu emisiju un noplūdi, kā arī pārtrauc ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi,
- d) nodrošina pazemes ūdeņu piesārņojuma pakāpenisku samazināšanu un novērš to turpmāku piesārņošanu,
- e) nodrošina pazemes ūdens resursu atjaunošanu,
- f) nodrošina zemes aizsardzību pret applūšanu vai izkalšanu,
- g) nodrošina Latvijas jūras ūdeņu aizsardzību,
- h) sekmē starptautiskajos līgumos noteikto mērķu sasniegšanu, lai pārtrauktu un novērstu jūras vides piesārņošanu, pārtrauktu vai pakāpeniski novērstu ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi jūras vidē un sasniegtu tādu stāvokli, ka jūras vidē antropogēnās izcelsmes ķīmisko vielu koncentrācija ir tuva nullei, bet dabā sastopamo ķīmisko vielu koncentrācija — tuva dabā pastāvošajam fona līmenim.

Kā arī otrs galvenais likuma mērķis ir izveidot plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības sistēmu, lai mazinātu ar plūdiem saistītu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību.

- LR 20.10.2000. likums “Par Eiropas ainavu konvenciju”;

Ratificē Eiropas ainavu konvenciju.

- LR 16.03.2000. likums “Sugu un biotopu aizsardzības likums”;

Likuma mērķi ir šādi:

- 1) nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot faunu, floru un biotopus;
- 2) regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību;
- 3) veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām;
- 4) regulēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību;
- 5) nodrošināt nepieciešamo pasākumu veikšanu, lai skaitliski uzturētu savvaļā dzīvojošo savvaļas putnu sugu populācijas atbilstoši ekoloģijas, zinātnes, kultūras prasībām un ņemot vērā saimnieciskās un rekreatīvās prasības vai lai tuvinātu šo sugu populācijas minētajam līmenim.

- LR 05.02.1997. likums “Aizsargjoslu likums”;

Likums nosaka aizsargjoslu veidus, to noteikšanas, uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību saimnieciskās darbības aprobežojumus tajās. Dabas liegumā “Jaunciems” ir spēkā esošas aizsargjoslas ap virszemes ūdensobjektu, ap kultūras pieminekļiem kā arī ap dižkokiem. Aizsargjoslu noteikšanas nolūks, citustarp ir arī apvidum raksturīgās ainavas saglabāšana.

- LR 07.04.1993. likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”;

Likuma uzdevums ir:

- 1) noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas pamatprincipus;
- 2) noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu;
- 3) noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldes, to stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību;
- 4) savienot valsts, starptautiskās, reģionālās un privātās intereses īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā.

- LR 19.05.1994. likums “Par pašvaldībām”;

Šis likums reglamentē Latvijas pašvaldību darbības vispārīgos noteikumus un ekonomisko pamatu, pašvaldību kompetenci, domes un tās institūciju, kā arī domes priekšsēdētāja tiesības un pienākumus, pašvaldību attiecības ar Ministru kabinetu un ministrijām, kā arī pašvaldību savstarpējo attiecību vispārīgos noteikumus.

- LR 12.02.1992. likums “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”;

Kultūras pieminekļu aizsardzība ir pasākumu sistēma, kas nodrošina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un ietver tā uzskaiti, izpēti, praktisko saglabāšanu, kultūras pieminekļu izmantošanu un to popularizēšanu.

- LR 28.01.1937. likums “Civillikums”;

Latvijas civillikums, apjomīgākais LR likums (sākotnējā redakcijā 2400 panti). CL ir uzbūvēts pēc pandektu sistēmas: tas sastāv no ievada, ģimenes, mantojuma, lietu un saistību tiesību daļām.

MK NOTEIKUMI

- MK 30.04.2013. noteikumi Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”;

Noteikumi nosaka vispārīgās prasības vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanai, teritorijas izmantošanai un apbūvei un teritorijas izmantošanas veidu klasifikāciju.

- MK 18.12.2012. noteikumi Nr. 940 “Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”;

Noteikumi nosaka mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu. Ja mikroliegums tiek izveidots kādā no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, papildus šiem noteikumiem piemērojamas normas, kas regulē īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzību un apsaimniekošanu.

- MK 21.02.2012. noteikumi Nr. 125 “Dabas lieguma “Jaunciems” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi;

Noteikumi nosaka dabas lieguma "Jaunciems" aizsardzības un izmantošanas kārtību, kā arī dabas lieguma apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu, tās izveidošanas un lietošanas kārtību.

- MK 08.06.2010. noteikumi Nr. 515 “Noteikumi par valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas kārtību, nomas maksas noteikšanas metodiku un nomas līguma tipveida nosacījumiem”;

Noteikumi nosaka valsts, pašvaldību un citu atvasinātu publisku personu mantas iznomāšanas kārtību un izņēmumus, kā arī nomas maksas noteikšanas metodiku un izņēmumus, un atsevišķus nomas līgumā ietveramus tipveida nosacījumus.

- MK 16.03.2010. noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;

Noteikumi nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbību veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās izveidošanas un lietošanas kārtību.

- MK 16.03.2010. noteikumi Nr. 267 “Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu sertificēšanas un darbības uzraudzības kārtība”;

Noteikumi nosaka:

- 1) sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu sertificēšanas kārtību;
- 2) eksperta sertifikāta izsniegšanas un reģistrēšanas, sertifikāta termiņa pagarināšanas un anulēšanas kārtību;
- 3) ekspertu darbības uzraudzības kārtību.

- MK 30.09.2010. noteikumi Nr. 925 “Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības”;

Noteikumi nosaka sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta sagatavotā atzinuma par noteiktu biotopu grupu, sugu vai sugu grupu saturu un tajā ietvertās minimālās prasības.

- MK 02.06.2009. noteikumi Nr. 507 “Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums”;

Dabas aizsardzības pārvalde ir vides ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde.

- MK 09.10.2007. noteikumi Nr. 686 “Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”;

Noteikumi nosaka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas vai tās funkcionālās zonas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību.

- MK 25.08.2007. noteikumi Nr.562 “Noteikumi par zemes lietošanas veidu klasifikācijas kārtību un to noteikšanas kritērijiem”;

Noteikumi nosaka zemes lietošanas veidu klasifikācijas kārtību un to noteikšanas kritērijus

- MK 27.03.2007. noteikumi Nr.211 “Noteikumi par putnu sugu sarakstu, kurām piemēro īpašus dzīvotņu aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu sugu izdzīvošanu un vairošanos izplatības areālā”;

Noteikumi nosaka putnu sugu sarakstu, kurām piemēro īpašus dzīvotņu aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu sugu izdzīvošanu un vairošanos izplatības areālā. Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 1979.gada 2.aprīļa Direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību.

- MK 29.06.2004. noteikumi Nr.571 “Ceļu satiksmes noteikumi”;

Noteikumi nosaka ceļu satiksmes kārtību Latvijā.

- MK 28.05.2002. noteikumi Nr. 199 “Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) izveidošanas kritēriji Latvijā”;

Noteikumi nosaka kritērijus, kas piemērojami Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) izveidošanai Latvijā.

- MK 05.12.2000. noteikumi Nr. 421 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”;

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Padomes 1992.gada 21.maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību.

- MK 14.11.2000. noteikumi Nr. 396 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”;

Šie noteikumi nosaka īpaši aizsargājamo sugu sarakstu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu.

- MK 15.06.1999. noteikumi Nr. 212 “Noteikumi par dabas liegumiem”;

Noteikumi uzskaita īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas liegumus.

PAŠVALDĪBAS SAISTOŠIE NOTEIKUMI

- Rīgas domes 20.12.2005. saistošie noteikumi Nr. 34 “Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” (RTIAN) – Rīgas teritorijas plānojums 2006.-2018.gadam;

Rīgas teritorijas plānojums ir Rīgas pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi Rīgas administratīvajā teritorijā. Rīgas teritorijas plānojums tiek izdots ar RD saistošajiem noteikumiem, kas nozīmē, ka tas ir saistošs jebkurai fiziskajai un juridiskajai personai.

Rīgas teritorijas plānojums 2006.-2018. gadam ir apstiprināts ar Rīgas domes 20.12.2005. saistošajiem noteikumiem Nr. 34. Rīgas teritorijas plānojumā 2006.-2018. gadam ir veikti grozījumi 18.08.2009., 13.04.2011. un 18.06.2013.

- Rīgas domes 18.12.2012. saistošie noteikumi Nr.198 “Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanas kārtība Rīgā”;

Saistošie noteikumi nosaka kārtību, kādā piešķir nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus atsevišķām nodokļa maksātāju kategorijām par Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā esošo nekustamo īpašumu – zemi un ēkām.

- Rīgas domes 09.06.2015. saistošie noteikumi Nr.154 “Rīgas pilsētas vietējas nozīmes aizsargājamo koku uzturēšanas un aizsardzības saistošie noteikumi”

Saistošie noteikumi nosaka Rīgas pilsētas vietējas nozīmes aizsargājamo koku (turpmāk – aizsargājamie koki) statusu, uzturēšanas un aizsardzības kārtību, kā arī administratīvo atbildību par saistošo noteikumu neievērošanu un saistošo noteikumu izpildes kontroli.

- Rīgas domes 25.01.2013. saistošie noteikumi Nr. 204 “Rīgas pilsētas apstādījumu uzturēšanas un aizsardzības saistošie noteikumi”;

STARPTAUTISKĀS SAISTĪBAS

- Komisijas īstenošanas lēmums 2011/484/ES (2011) “Par formu, kādā sniedzama informācija par *Natura 2000* teritorijām”;

Nosaka vienotu formu informācijas apkopošanai par dabas vērtībām Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijās *Natura 2000*, izveidojot Standarta datu formas un paskaidrojumus par datu formu aizpildīšanas metodiku.

- Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2009/147/EK (2009) “Par savvaļas putnu aizsardzību”;

Direktīva pieņemta, lai saglabātu migrējošo sugu populācijas tādā līmenī, kas atbilst īpašajām ekoloģiskajām, zinātniskajām un kultūras prasībām, tai pašā laikā ņemot vērā ekonomiskās un rekreācijas vajadzības, vai lai regulētu šo sugu populāciju lielumu atbilstībā šim līmenim. Daudzas savvaļas putnu sugas, kuras dabiski sastopamas Eiropas teritorijā, skaitliski samazinās, dažos gadījumos tas notiek ļoti strauji un tas rada nopietnus draudus vides aizsardzībai, īpaši tādēļ, ka tiek apdraudēts bioloģiskais līdzsvars.

- Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 60/2000/EK (2000) “Ūdens Struktūrdirektīva”;

Tās mērķis ir aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli un veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu, ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu.

- Eiropas ainavu konvencija (2000), (ratificēta 2007.g.);

Konvencija atzīst ainavas īpašo lomu vietējās kultūras veidošanā un, ka tās Eiropas dabas un kultūras mantojuma pamatelements, kas veido cilvēku labsajūtu un dod ieguldījumu eiropiskās identitātes nostiprināšanā un izvirza uzdevumus dalībvalstīm par profesionālu ainavu novērtēšanu un apsaimniekošanas veicināšanu.

- Eiropas Padomes direktīva 92/43/EEK, (1992.g.) “Par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību”;

Direktīvas mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, veicot dabisko biotopu un faunas un floras aizsardzību. Tā nosaka, ka programmas *Natura 2000* ietvaros jāizveido Vienotais Eiropas ekoloģiskais tīkls, kurš aptver īpaši aizsargājamās teritorijas. Šim tīklam jānodrošina, dabisko biotopu tipu un attiecīgo sugu biotopu

saglabāšanu, vai kur tas nepieciešams, labvēlīgā aizsardzības statusā atjaunošanu to dabiskās izplatības areāla robežās.

- Riodežaneiro konvencija (1992.g.) “Par bioloģisko daudzveidību” (ratificēta 1995.g.);

Šīs konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana.

- Orhūsas konvencija (1998.g.) “Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” (ratificēta 2002.g.)

Konvencijas noteikumu mērķis ir nodrošināt sabiedrības informēšanu, piekļūšanu informācijai, piedalīties lēmumu pieņemšanā un griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem

- Bernes konvencija (1979.g.) “Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību”;

Konvencijas mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu u to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību. Īpaša uzmanība pievērsta apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām.

- UNESCO konvencija (1972.g.) “Par pasaules kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu” (ratificēta 1994.g.);

Konvencija pieņemta lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju īstenojot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās.

CITI VADOŠIE DOKUMENTI

- DAP 13.03.2008. rīkojums Nr.26 “Par ierobežotas pieejamības informācijas statusa noteikšanu informācijai par īpaši aizsargājamās dabas teritorijās esošo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atrašanās vietu”

Ar šo rīkojumu tiek noteikts ierobežotas pieejamības informācijas statuss informācijai par īpaši aizsargājamās dabas teritorijās esošo un šī rīkojuma pielikumā norādīto īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atrašanās vietu, ja tās atklāšana var kaitēt vides aizsardzībai.

- Ainavu politikas pamatnostādnes 2013-2019.gadam.

Pamatnostādnes apstiprinātas ar MK 07.08.2013. rīkojumu Nr.361. Pamatnostādnes formulē problēmas, kuras esošajās nozaru politikās netiek risinātas vai arī tiek risinātas nepietiekami, un, balstoties uz pakāpeniskuma principu, nosaka tādus ainavu politikas mērķus un uzdevumus, lai pamatnostādņu īstenošanas laikā nepalielinātu administratīvo slogu ne vietējām pašvaldībām, ne nozaru ministrijām. Latvijas ainavu politikas mērķis ir – daudzfunkcionālas un kvalitatīvas ainavas, kas visā Latvijā uzlabo cilvēku dzīves kvalitāti, veicina ietu, reģionu un valsts ekonomisko aktivitāti un atpazīstamību, kā arī nodrošina bioloģisko daudzveidību. Šī mērķa sasniegšanai pamatnostādnes izvirza virkni uzdevumu vērtīgo ainavu identificēšanā, kvalitātes uzlabošanā un sabiedrības izglītošanā par ainavām.